

51

I. N. J.
DISSERTATIO PHILOLOGICO CRITICA.

DE
CILICISMIS
S. PAULO IMPACTIS
QUAM

*Indulgente Amplissimo Ordine Philosoph. in Reg. ad Aur.
Fen. Atheneo.*

PRÆSIDE
VIRO Maxime Reverendo atque Celeberrimo,
D^{N.}. ISAACO ROSS,
S. S. L. L. PROFESSORE Reg. & Ord.
Pro GRADU

Publico examini modeste submittit
CAROLUS STENIUS

Adj. Past. & Prep. Lov.

WIBURGENSIS.

In Auditorio Majori DIE IV. Julii ANNI MDCCCLXIX.
Horis A. M. Conf.

A B O Æ
Impressit JOH. C. FRENCKELL.

Maxime-Admodum-& Plurimum-Reve-
**D_{N.} M_{AG.} DAVIDI
S_EARCER**

Ecclesiæ, quæ DEO in Lovisa, Pyttis, Elimā & Aniala
 colligitur, Pastori & Præposito vigilantissimo, dignissimo,
 nec non Scholæ quæ Lovisæ floret, Inspectorι adcuratissimo.
 PATRONO OPTIMO.

**D_{N.} M_{AG.} JACOBO
STENIO, JUN.**

Ecclesiæ, quæ DEO in Pielisjärvi colligitur, Pastori lau-
 datissimo.

FRATRI dulcissimo.

Patronis, Fautoribus & studiorum suorum
 logico criticam, sola offerentis pietate
 seram; spe benignæ interpretationis, futu-
 ris voto, dat, di-

Maxime-Admodum-& Plurimum-Reve-
 NOMINUM

RIS

rendis atque Praeclarissimis

DN. MAG. GUSTAVO F.
AURENIO

Ecclesiæ, quæ DEO in Leppåvirda colligitur, Pastori longe Meritissimo.

FAUTORI nunquam non venerando.

DN. MAG. JOHANNI
LAGO,

Rectori Scholæ quæ Lovisæ floret dignissimo.

FAUTORI nunquam non venerando.

Promotoribus, dissertationem hancce Philo-
æstimandam, in gratæ & devotæ mentis tes-
ri etiam favoris, cum perennaturæ felicita-
cat & consecrat.

rendorum atque Praeclarissimorum
VESTRORUM.

millimus,

STENIUS.

PROLEGOMENON.

t, post plurium annorum intervallum, præ-clara hæcce Eruditorum Castra, repetere nobis licuit: nihil magis in votis habuimus quam ut materiam quandam, Sacrarum literarum Candidatis utilem & commendabilem, dissertatione Academica, utcunque elaboratam, Benevolo Lectori sistere possemus. Itaque prima cura fuit, cum Maxime Rev. Dom. Præside, de re tractanda conferre; Sicut & revera, unum itemque alterum argumentum, hoc spectans, in deliberationem cecidit. Verum ab Eodem moniti, de temporis, quod labori huic per Leges relinquebatur, brevitate, consilio mutato, placuit tandem id quod rubrum hujus opellæ exhibet. Neque id ut credimus, sine ullo, intuitu muneris, quo fungimur, usu; quid enim magis ad eos, qui animarum curæ se dicarunt, quam depellere blasphemiam, quæ DEo Ejusque Spiritui, infertur, stili puritate in verbo Θεοτευτώ impugnata. Te ergo Candide Lector, qua par est observantia

) * * 5 * *

rogamus, velis, examini hujus speciminis, Tibi solitam præstare æquanimitatem & benevolentiam.

§. I.

Vitia varia, stilo Novi Fœderis, non minus quam Veteris, impacta fuisse, ex Dissertatione clarissimi Domini Candidati Alcenii, puto satis constare. Quem enim fugit, Novum Testamentum a variis, utut cætera viris doctissimis, *Balbarismis, solæcismis, Hebraismis* non necessariis, *Chaldaismis*, non minus quam *Syriasmis*, cæterisque refertum, judicari.

§ II.

Nec minus, utrum stilos Novi Testamenti, Hellenisticus, dicendus sit, inde, puta §. II. existimo elucidere. Ea quidem, quæ Henr. Stephanus, & deinde Sebastianus Pfochenius, gravibus, ut plurimum, fundamentis innixi, in medium attulerunt, quibus præterea addendi ex pag. 8. Ejusdem §. ii, Er. Schmidius cum cæteris ibi memoratis, satis superque docent, totam quæstionem negandam esse. Lectu dignissima sunt, quæ de eadem: utrum dentur Hellenismi? Habet, olim Magister Upsaliensis; jam Professor ibidem famigeratissimus Ericus Br. Hesselgrèn, sub Præsidio Maxime Reverendi Domini Professoris Primarii Gabr. Mathesii Dissertatione, de Lingua Novi Testamenti Græca, Partis Posterioris §. 30. quæ nuperrime & cum præcedentia jam scripta essent, in manus nostras incidit. Ita autem ille: „Ut

„itaque ad linguam, quam Hellenisticam dicunt, re-
 „vertamur, sive hanc genti cuidam vernaculaam, si
 „ve exprimendo sermonis, ad genium Ebraicæ ali-
 „arumque linguarum deflexi, atque ex universa Græ-
 „citate nihil simile habentis, charæcteri idoneam,
 „statueris, certe neutra ratione admitti debet. Ut
 „enim priori sensu sumta merum est commentum,
 „in cerebro Hellenisticariorum consistens; ita altero
 „acceptam significatu, qui de idiomate Spiritus San-
 „cti adhibere velit, is neque a barbariei ac solœcis-
 „mi labe illud absolvere poterit, neque impedire,
 „quo minus & obscuræ evadant pandectæ sanctio-
 „res, & occasio subministretur perversis hominibus,
 „nulla certa sibique constante oblata interpretatio-
 „nis regula, sensum Scripturæ Divinæ infinitis mo-
 „dis detorquendi.

§. III.

Untrum vero stilus idioticus, Scriptoribus Novi
 Testamenti, imprimis Paulo, tribuendus sit? Ul-
 terius erit disquirendum. Stilus idioticus est, vitiosum
 dicendi genus, quo *Babarismi*, & *Solœcismi*, & ne-
 scio quæ vel incuria, vel ignorantia mala, auctoribus
 suis, jure meritoque, adscribenda feruntur. Ast ejusmo-
 di vitia Sacris Scriptoribus, neutiquam imputanda esse,
 jam solido admodum argumento, in dissertationis su-
 æ §. IV. demonstravit, clarissimus Dominus Candi-
 datus Alcenius. Mitto quæ Celeberrimi atque Pie-
 tatis laude Præclari, tam Philologi, quam Theologi,
 pro veritate in hoc casu elaborarint, maxime cum
 instituti, & tenuissimarum, quæ nobis sunt, fortuna-
 rum

rum ratio, rem pluribus excutere vetat. Facere tamen nequeo, quin objectionibus quibusdam pro idiotico loquendi genere in Novo Fœdere afferri solitis, brevissimis satisfaciam.

Solent nonnulli, etiam ex nostratisbus, qua de re, quantum ad posterius, ex Moshemio Dom. Cand. Alcenius agit §. IV. dissertationis suæ, facto inter *materiam & formam* Sacrae Scripturæ discrimine, negare *hanc* a DEo ortam, verum solis Scriptoribus originem debere. Per *formam* intelligunt verba cum ordine eorum. Reliqua omnia per *materiam*. Hinc mirum non esse, si Scribis Sacris aliquid humani, hoc est, idioticum dicendi genus acciderit. Ast cum totum fundamentum, cui opinionem suam superstruunt, negemus, ceu ex sequentibus clarius patebit, vis nulla ineft huic argumento.

Placet argumenta, quibus insurgunt adversarii in *Geoniusiæ* verborum codicis Saéri, in duas classes dispescere, eorum scilicet, quæ in genere tendunt adversus totam *Geoniusiæ*, & eorum quæ speciatim respiciunt suggestionem verborum a DEo, ordinisque eorum. Ad prius genus pertinet argumentum, quod affertur adversus mandatum, vel instinctum Divinum ad scribendum, eo, quod scriptores sacri, saepe occasione data calamum hoc scopo arripuerint. Sed observamus, hæc duo non esse sibi invicem opponenda, sed subordinanda. Data enim occasione ipsis supervenit vel supervenire potuit, mandatum, vel instinctus Divinus. v. g. Paulus data occasione Athenis Act. XVII. v. 16. seqq. & in Macedonia præ-

prædicavit, Act. XVI. v. 9. seqq. & nihilominus ex instinctu Divino, Rom. XV. v. 18. hoc fecit. Idem quoque observamus in Johanne, qui occasione, a Cerinto, Christi negante Divinitatem, data, Evangelium suum teste Hieronymo, in Catalogo scriptorum Eccl. scripsit, & tamen ἐργάσεντο υπὸ πνεύματος ἀγία τὰ Σιγ. 2 Pet. I: 21. sua efferre potuit, & actu extulit.

Objiciunt 2:do multa in Scriptura occurrere inutilia, ut non dicam secundum quosdam profanos etiam ridicula atque impia; sed sapientiæ Divinæ repugnare, ut ejusmodi quid inspiret, ergo multa Sacræ Scripturæ, sive res sive verba respicias, inspirata haud esse. Sed jam dudum observarunt Philosophi, in rebus & veritatibus rationis difficillimæ esse probationis, hoc vel illud inutile plane esse, quam in rem videri potest Wolffius Logic. Germ. Cap. IX. §. 18. id multo magis de Scriptura Divina dicendum est. Scilicet, inutile esset in ea, quod nulla ratione nec directe, nec indirecte, vel ad fidem vel ad vitam sanctam quidquam conferret. Talia vero exempla in Scriptura dari, Paulus, 2 Tim. III. v. 16., exertissime negat. Solet ceteroquin, ad hoc objectum statuminandum, afferri, 2 Tim. IV. v. 6. 18. Sed respondemus: vel Paulus intellexit penulam vulgarem vel etiam thecam librariam, in qua libros V. T. forsan, quorum lectione ad mortem instantem, sese præparare voluit. Si prius, hoc ipso, domestica negotia negligenda non esse a regenitis, coll. I. Tim. V: v. 8. docet. Si poste-
rius,

) * * 9 * *

rius, piæ ad mortem præparationis exemplo est, ita que nihil inutilis in illo vel aliis ejusmodi locis, multo minus ridiculi aut impii quid deprehenditur.

Objicitur 3:o DEUs & natura, nihil faciunt frustra, sive sine ratione; ergo, DEUs in Sacra Scriptura consignanda non docet, quæ ex ratione cognosci possunt.

In hac objectione habetur ratio, vel Scriptorum Sacrorum vel Lectorum. Si prius, scil. Scriptorum, responderi potest: quod quamvis res ipsæ essent notæ, tamen quasnam ex illis cognitis? Quot? Quo ordine? quave connexione ad normam voluntatis Divinæ, scribere deberent, ignorarent.

Objicitur ulterius: in Scriptura falsas dari allegationes, e. g. Matth. XXVII: v. 9. ubi Evangelista Jerem. allegavit, cum locus ille tamen Zach. XI: v. 12, 13. extet; sed tales a DEO esse non posse.

Respondemus: jam ostensum a viris eruditis, prioris vaticinium in nullo Prophétarum extare, quippe cum non inveniatur, in scriptis Prophetiis, sed per oralem prædicationem & traditionem sine dubio ad Scriptores Sacros delata, & per ~~scriptoribus~~ confirmata est. Posterius, non legitur in Jeremia, sed in Zach. l. c.

Verum tempus est, ut alterum illud etiam tangamus, scilicet eas objections, quas in specie nonnulli formant, contra suggestionem verborum a Spir. Sancto.

Oggerunt 1:o verba nota scriptoribus fuisse, adeoque non a DEO suggesta esse, nisi velimus, DEUM quicquam frustra facere.

B

Re.

Respondemus breviter: Verba quidem in se non erant incognita, nihilominus tamen Scriptores seriem & ordinem ad veritates ipsas recte exprimendas facientem, & voluntati Divinæ conformem, ignorarunt; unde, hoc respectu suggestio verborum neutiquam sine ratione, a DEO facta dici potest.

Ast inquiunt 2:0 nonnulli: ipsa diversitas filii, qui non idem ubique in N. T. est, arguit diversos ejus esse auctores, nec adeo unicum Spiritum Sanctum.

Respondeatur: DEUS habuit suas rationes, cur in ipsa verborum suggestione, genio Scriptorum naturali sese adcommodaret, verbaque adeo ad modum instinctus ipsorum naturalis, eis suggereret, de quibus ad Theologos lectorum brevitatis studio remittimus.

3:0 Oggeritur, vel ex ipsa confessione Pauli 2. Cor. XI: 6. qua se idiotam fatetur, apparet, ipsa verba a DEO non profecta esse.

Verum observandum est, Apostolum, non absolute & positive, sed ex hypothesi contumeliosa falsorum Apostolorum ita locutum esse 2. Cor. X: 10.

Contra cum absolute ea de re differit, Christum Spiritumque Sanctum per se loqui testatur 1. Cor. II: 13. 2. Cor. XIII: 3.

§. IV.

Sed proprius jam ad ipsam rem, id est, ad solvendam

dam quæstionem de Cilicismis S. Paulo impactis nos, accingamus.

Putat vir beatus Hieronymus in Epist. ad Al-
gafiam quæst. 10. Tom. IV. Parte I. p. 204. Paulum in Tarso Ciliciæ, verba sunt b. Rambachii,
educatum, id vitium inbibisse, ut quod senserit, non
potuerit puro sermone exprimere. Sed ad sequen-
tia attendamus. 1:o Nemo Historicorum vet. de Ci-
licum lingva quamquam tradidit. Quam facile igitur
fuit bono Patri eodem lapsu ruere, quo reliqui sæ-
pe, id est, *ansæcias*. 2:o Adsunt Historicæ fide utique
digni, in illis Strabo, qui testatur, Cilicum loquen-
di genus bonum, imo optimum fuisse. v. g. Geogr.
LXIV. fol 771. de Tarsensibus hoc testimonium
perhibens: „eos Philosophiæ & bonarum litterarum
„studio, Athenas & Alexandriam, & si quis alias
„nominari possit locus, superasse. „Et quis 3:o ex facta
ab ipso, Poëtarum purioris idiomatis allegatione potius
non concludat, eum, præsertim, cum complures
annos, in Græcia Evangelii prædicandi causa egerit,
haud hospitem in illa lingva fuisse, si vel maxime
a Theopneustia ejus hic abstrahere placeret. Et tan-
dem 4:o haud leve est argumentum, quod petitur
ex locutionibus ab hoc Patre taxatis, quas ejus es-
se naturæ, ut nullam Cilicis notam ullo modo
mereantur, mox demonstrare conabimur.

Prima Phrasis occurrit, in Epistola ad Roma-
nos Cap. VI: 19. *αποθεωντος θεον*.

Hanc ex Cilico idiomate ortam existimat Hie-
rony-
B 2

tonymus. Verum notatu digna sunt, quæ habet Stolbergius in Exercitatione Græcæ Ling., Cap. XXII.,
 „Qui observat, κατὰ ἀνθρώπου; αὐθεωπινον, κατὰ τὸν ἀνθρώπον,
 πόνον, κατὰ τὸν αὐθεωπινον, αὐθεωπέιως αὐθεωπίνως, passim apud scriptores etiam externos legi, quamvis non eodem semper modo capi, sententiamque distingui, secundum naturam rei subjectæ, vel eorum etiam rationem, quæ cum his conjuguntur. Sic ferme κατὰ ἄνδεα. dixit Æschylus Agamemnone. Κατὰ αὐθεωπινον Chrysippus tertio Libro, de Justitia, citatus a Plutarcho de Stoicis sibi met contradicentibus. Teste etiam Stephano, apud Demostenem, αὐθεωπίνως λογισμός, Apud Plautum αὐθεωπίνως αἴσθησι, leguntur. Uude abunde patescit ejusmodi locutiones non dissedere a probatorum Græcorum loquendi more.

Secundæ formulæ, quæ exstat in Epistola i Cor. IV: 3.

Ἐπὶ αὐθεωπίνῳ ἡμέρασ.

Eadem plane ratio est, quam itidem a Cilicibus aut Tarsensibus Hieronymus repetit: illis enim diem solitum fuisse dici, pro judicio. Alii ad Hebraismum referunt. Cl. Christianus Schöttgenius in singulari disputatione de αὐθεωπινῇ ἡμέρᾳ. Lips. 1712, Cilicismo isto valere jusslo, Apostolum ad Hebreorum phrasin, speciatim vero locum Jeremiæ XVII: 16. שְׁנָוֹת אֶנְךָ וְיִ &c. vult respexisse. Quām & Joh. Martianæ sententiam esse videmus, in eonatibus novæ versionis p. 340. qui ita vertit: „pour moi, je comte fort peu sur vos jugemens, ou sur , le

„le faveur de quel, homme, que ce soit à puisque
 „même je ne saurois porter jugement de ce que se
 „suis. Georg. Phil. Olearius §. 6. Dissertationis, de
 estimandis hominum judiciis Lipsiæ 1715. observat,
 ἀρδεωσίνην ἡμέραν esse judicium hominum, sive bene fi-
 ve male de nobis judicantium; illam vero ita dici;
 respectu habito ad ἡμέραν κυρίαν Act XVII: 31. & Rom.
 II: 16. Sed hisce ambagibus nobis minime est opus.
 Quem enim fugit, tropum hic esse Latinis non mi-
 nus quam Græcis usitatissimum, metonymiam puta,
 qua dies dicitur pro judicio, quia eis certus dies
 destinatur. Quod ut confirmemus quantum ad Græ-
 cos attinet, unicum placet adducere locum Dionysii
 Halicarn (a): πεθειπών ἡμέραν ἥπτην, εἰς αὐτὴν ἐκάλει. τῷ
 ἀρδεῖ, ὡς δίκαιην υφέζοντα.

§. V.

Tertia Phrasis controversa legitur in Epist. 1. Cor.
 XIII: 4.

ἢ ἀγάπην & πεπιθεύεται.

Hoc verbum, ioh. Casp. Svicero judice, raro ad-
 modum in Scriptoribus Græcis legitur; interim com-
 plures verbi hujus notionem & usum ex veterum
 monumentis, edisseruisse constat. Fit hinc, ut cita-
 tus locus ἢ ἀγάπην & πεπιθεύεται, varie a variis expo-
 natur. Vetus interpres, quem imitatur Beza, inter-
 pretatur, Non perperam agit, quasi a latinis ea vox
 ad Græcos transierit. Syrus, Non tumultuatur. Ter-
 tullia-

tullianus de patientia Cap. XII. Non protervum facit. Erasmus, Non est procax. Alii, Non est fucata. Haud pauci, Non adulatur. Commodissime autem verti potest, Non effert se; non est jaestationi, aut vanæ ostentationi dedita; non ostentat se, nec inanis Glo-riolæ fructum ex re aliqua aucupatur. Cæterum magnum Salmasium verbum ipsum Cilicismi præpro-
pere nimis postulasse, idoneis Græciæ Scriptoribus frequentatum, vel nobis tacentibus, evidens est. In epistolis autem Ciceronis ad Atticum Ep. II. Libr. I. legitur εὐεπερέπενεσσαν. Quod Casaubonus videtur o-
mnium optime exposuisse, quando pag. 183. Casau-
bonianorum ita scribit: „Enimvero ex ipsa ver-
„borum serie apparet, ἡμερησίᾳ Pompejo dixi-
„se Ciceronem pro eo, quod erat jactare se, osten-
„tare, ac quasi triumphum in animis & oculis Pom-
„peji agere, estque ita dictum ἐμπεπερεύεσθαι τινι, ut
„dixit Theocritus, ἐδιαθέντεσθαι τινι &c. Nam & Mo-
„schopulus docet, περπερεύεσθαι apud recentiores Græ-
„cos id significare, quod apud veteres κομψένεσθαι,
„& alii nobilissimi veteres Grammaticorum expo-
„nunt μετα Ελακέιας επαιρεσθαι, quod est ad ostentatio-
„nem alicujus rei, quam quis habeat, laude dignum
„dicere aliquid, aut facere. Omnino affine aliquid
„τῷ ἀλάχουνεσθαι, hæc vox significat, affine, inquam,
„non idem. Nam ἀλάχων, is proprie dicitur, qui
„falsa de se prædicat; περπερεῖς vero, qui non falsa
„quidem sibi tribuit, sed quæ sibi insunt bona, ea
„nimis, ut ita dicam, in proposito habet, & putide
„ostentat. - - Sed & D. Paulus, qui περπερεύεσθαι &
φυσι:

Quotiesdai conjungit, nonne ad hanc ipsam expositionem stabiliendam momenti aliquid afferre videtur? Nam quod aliquem fortasse moveat Latina origo, ut *περιπέτεια* malit interpretari, *perperam agere*. vereor ut satis sit firmum. Est enim simile, ut si quis vocem *Alacris* Græcæ vertat *άλακρης*. In his illustrissimus Joh. Christianus Wolfius tuto se acquiescere posse, existimat. Neque existimandum esse arbitratur, per *περιπέτεια* idem dici, quod *Quotiesdai*. Prius enim jactantiam infert, verbis proditam; posterius autem fastum & elationem animi.

Quarta locutio reperitur 2. Cor. XI: 8.

οὐ κατενάγουσα σὴν ὅ.

Etiam hoc verbum ex Cilicum idiomate desumptum esse eum Hieronymo opinantur haud pauci. Stolbergius (*a*) autem, uti testatur Wolfius (*b*) in illo illustrando diligens imprimis est. Est, inquit, *κατενάγων* instar membra torpidi & inertis incumbere, gravare ac premere. Idecirco Hesychius *εναργητα βά-*, *εναργητα*, *gravavi*, *molestus fui*, & Plutarchus *torporem a, pisce inspiratum βαρύτητα ναρώδη, gravitatem torpidam,* appellavit, de Solertia animi pag. 918. Scilicet, pisces genus celebrant Lexicographi *ναρών* sive torpedinis nomine, quod torpore afficiat & stupore, non pisces modo alios, cum vicinus illi est, verum etiam homines, frigitate sua nimia. Inde descendit *ναρώδω, corpo-*

(*a*) In Exercitat. Græcæ L. p. 119.

(*b*) Curiæ Philologicæ ad 2. Cor. XI: 8.

torpore afficio, νυχώ, torpore afficio, torpefacio. Prīus illud *νυχώ* adhibetur ab Aristotele & aliis probatæ Græcitatis Magistris. Præpositio vero κατά verbo juncta, hie pertinere videtur ad vocem *ἀδερός*, instar objecti, respectu cuius obtorpuisse atque adeo illi molestus fuisse poterat. Itaque ista particula sensum non mutat, sed καταθέψην *ἀδερός*, idem est, ac si εἰς *εὐαγγεῖλον* κατ *ἀδερός* non onerosus vel sequior fui adversus quemquam, vel cum incommodo cuiusquam, exstaret. Unde patet, omnem plane Cilicismi suspicionem evanescere.

Quinta demum Formula Col. II: 18.

undēis ὑμᾶς καταθέψευτω, jam sub incudem re-
vocetur.

Recte utique se habet Bezæ censura: (c)
Nimium fortasse confidenter scripsit Hieronymus hoc verbum fuisse Cilicibus peculiare, cum sit a Demosthenе, Isocrate, Aristotele & Plutarcho usurpatum. Doctissimi namque viri & de re Philologica meritissimi dudum observarunt τὸ καταθέψευτον, neque originem suam neque usum debere Cilicibus, tantum abest, ut Apostolus illud usurpando puritatem lingvæ läserit. Quam in rem audiamus Stolbergium, eisque adjungamus Wolfii in Curis Philologicis judicium. Quod verbum καταθέψευτον attinet, illud quidem a Cilicismi suspicione, qua ab Hieronymo oneratum est, Stolbergius in Exercit. in N. T. & post eum alii productis idoneis veterum

(c) Theod. Bezæ N. T. Col. II: 18.

rum locis, liberavit. Eustathius sane ad Homeris,
 Iliada. v, 39. verbo hoc utitur, tanquam veteribus,
 frequentato. Άλλα καταβεβαιεῖντες αὐτὸν ὡς Φαῦσις οἱ πατέρες
 λέγουσι τὰ Φυσικά Θεούς προσδίνειν. τὸ δικαίον. Sed κατεῖ,
 βεβεβαιεῖν ipsum, quemadmodum veteres loquuntur,
 naturali obligationi id quod justum præponens. Fuit
 igitur, ita Stolbergius colligit, antiqui juris ver-
 bum, quo quis contra alterum sententiam pronun-
 ciat, atque ab hoc aufert, quod alteri addicit. Di-
 cam, quid mihi verissimum videtur, progre-
 ditur Wolfius, & quidem Stolbergii nostri verbis.
 Adduxerat is Demosthenis, ex oratione contra
 Midiam verba ita: καὶ διὰ τούτην τὴν ἀποφασίαν επιστένει,
 Στρέγιτωνα υπὸ Μεδίας καταβεβεβαιεῖται, καὶ παρεῖ πάντοις
 τὰ δικαιαία αποφέννεται. Ob hanc causam scimus Stra-
 tonem & Midiae insidiose circumventum & contra
 omne jus & aequitatem ignominia notatum esse.
 Ex his ita argumentatur Stolbergius: Quare hoc
 verbum proprie notat, in judicis insidiose circum-
 venire, atque opprimere; deinde transfertur ad
 quamvis deceptionem ac fraudationem. Quæ signifi-
 catio ad hoc dictum maxime videtur quadrare, be-
 ne vulgatus, qui non temere rejiciendus: nemo
 vos subplantet. Cum quibus facile conciliari potest
 B. Lutherus: Lasset euch niemand das Ziel verrücken.
 Hoc enim insigni cum fraude sit. Postquam Wol-
 fius ulterius observasset, hoc ipsum plerisque inter-
 pretibus placuisse, tandem monet, recentissime Els-
 nerum, allato Demostenis loco imprimis nixum κα-
 ταβεβαιεῖν pervertere interpretatum esse, ut nempe

indicetur, perversum judicium arrogantis revero boni-
nis, sed modestiam prætententis. Verum instituti ra-
tio, & brevitas cui vel maxime heic litandum,
eficit, ut nos filum dissertationis no-
stræ abrumpamus.

Min Kåraaste BRODER!

Ingen ting kan vara mig angenämare, än at härvid
af et upriktigt hjerta få yttra min fägnad öfver det-
ta ditt arbete: och därjemte önska, at den mōda du
användt, få härå, som ock at erna annan nödig kun-
skap i wetenskaper, må lända til Guds Namns åra, och
din egen, samt dina anhörigas hugnад.

MART. STENIUS.

Clarissime Domine CANDIDATE,

Fautor & Amice Honoratissime.

Quanta sit eruditionis vis atque præstantia, quanta
ejus jucunditas, & quam uberes ipsius fructus, ne-
minem latere existimo, cui vel primis, ut dicitur,
labris dulcedinem eorum gustare licuit. Felices igitur præ-
dicandi sunt illi, qui, aliis posthabitis studiis, litteris om-
nem impenderunt curam; Multo autem feliciores jure aesti-
mantur omnes, qui non solam eruditionem, verum & vir-
tutem, morumque elegantiam sectantur. Horum in numero
Te, amice Honoratissime, reperiri, non ego solus, verum o-
mnes, quotquot Te norunt, impense gaudent. Ob hanc ratio-
nem Tibi, amice Honoratissime, applaudo, qui omnes diffi-
cultur scopolos jam superasti, eosque exhausisti labo-
res, qui necessarii sunt iis, qui culmina Pindi feliciter
ascendere volunt. Ego autem, cum infirmum me esse sen-
tiam laudum Tuarum præconem, quarum Dissertatio bæc
eruditissime elaborata, locuples est testis; Gratulor tantum
Tibi ex animo, felices ingenii dotes, maturam egregiamque
doctrinam! Maëste esto virtute, illamque metam attinge,
immo supera, quam Tibi proposuisti; Gratulor Lauream
jam virescentem, qua in præmium virtutis & laboris pro-
pediem Te ornabit Apollo. Gratulor cognatis Tuis caris-
simis; Gratulor denique mibi, Popularem & amicum ho-
nora-